

By Robert Wood Paul Murphy
Greece breeding of blue
36 mm long

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΤΗΣ
ΛΟΓΙΚΗΣ,
ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗΣ,

Νεωτέρῃ τινὶ Μεθόδῳ σωταχθεῖσα
εἰς τὴν Ἰταλικὴν Διάλεκτον

ΥΠΟ

ΦΡΑΓΓΙΣΚΟΥ ΣΟΑΥΙΟΥ

ΚΛΗΡ. ΚΑΝΟΝΙΚ. ΣΟΜ.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ.

Μεταφραθεῖσα μετ'

εἰς τὴν ἡμετέραν Διάλεκτον παρὰ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΑ ΤΟΥ ΜΗΛΙΩΤΟΥ

εἰς χρῆσιν τῶν αὐτῶν Μαθητῶν.

Νυνὶ δὲ πρῶτον τυπωθεῖσα χάριν τῶν Φιλολόγων
συνδρομῆς φιλοτίμων Ἑλλήνων, ὧν τὰ ὀνόματα
καταγράφονται ἐν τῇ τέλει τῆς δευτέρας Δ'. Τόμος.

Ἐπιμασία Σπυρίδωμος Βλαπτή.

Δ

ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ. 1804.

Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

Con regia approvazione.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΤΗΣ

ΗΘΙΚΗΣ

Η

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΗΘΙΚΗ.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Ο ΦΡΟΝΙΜΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Τὸ ἀξιολογώτερον καὶ ἐπωφελέστερον μέρος τῆς Φιλοσοφίας, χωρὶς τῆς ὁποίου ὀλίγον ὠφελῆν τὰ ἑπίλοιπα, ὅπερ ἔστιν ἐκεῖνο, ὅπῃ μᾶς διδάσκει νὰ γνωρίζωμεν ἑαυτὸς, ὅπῃ μᾶς δείχνει τὰ χρέη μας, ὅπῃ μᾶς ἀνοίγει καὶ μᾶς ἐξομαλίζει τὴν ὁδὸν, διὰ τῆς ὁποίας νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν δίδαιμονίαν, τὸν παντοτεινὸν σκοπὸν τῆς ἑπιθυμιῶν μας, εἶναι ἡ Ἐπιστήμη, ὅπῃ μέλλομεν ἤδη νὰ πραγματωθῶμεν. Μαθήματα τοιαύτης φύσεως πλέκσι παρ' ἑαυτῆς τὸν ἔπαινον τῆς, καὶ καθ' ἑαυτὰ φανερόν εἰσιν ἀποχρόντως μὲ πρόσον ζῆλον καὶ προθυμίαν πρέπει νὰ καλλιεργῶνται καὶ νὰ ἀσπάζωνται.

Εἰς τὴν ἀσπιδίω τέτι τῆς ὅσον ὠφελίμε καὶ δὲ γὰρ μέρους τῆς Φιλοσοφίας θέλων μᾶς ὀδηγήσει τὰ ἐξαιρέτα ἀξιώματα τῆς Παλαιῶν, αἱ βαθεῖς μελέται καὶ θεωρίαι τῆς Νεωτέρων, καὶ πρὸ πάντων μία ἀκραιβὴς ἀνάλυσις τῆς τοῦ ἀνθρώπου καρδίας. Ἀποφύγοντες δὲ εἶθε μὴ τὴν ὀχληρὰν ξηρότητα τῆς γυμνῶν καὶ μεμονωμένων ὑποθηκῶν· ἐκεῖθεν δὲ τὴν ματαίαν πο-

λυτέλειαν τῆς συζητήσεων καὶ ἀργῶν θεωριῶν, θέλω-
 μη φροντίσει, ὅση δυνάμις, νὰ ἐκθέσωμεν τὰς ὑπο-
 θέκας εἰς ἕξιν, ὅπου νὰ κατὰγωγται ἐξ ἀρχῶν
 ρεβαίων, σαθεῶν, καὶ ἀτάκτως πρὸς ἀλλήλας συ-
 δεδεμένων· προσηλώνοντες τὰς σκέψεις μας εἰς ἐκεῖνα
 προηγουμένως τὰ μέρη, τὰ ὅποια ἤμπορῶν νὰ μᾶς
 φέρῃ εἰς συλλογισμοὺς τὰς πλέον ἀναγκασιότατας καὶ ἐ-
 πωφελεσεύρας.

Ὁ ἀνθρώπος, ὅτε ὄν σρέφεται ἢ ἀνά χεῖρας ἐ-
 πιστήμη, ἤμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὑπὸ κάτω εἰς ἕξιν
 καταστάσεις, καὶ τὴν τριπλῶ ἀναφορᾶν, ὅπερ ἔχει
 πρὸς ἑαυτὸν, πρὸς τὰς ὁμοίους τε, καὶ πρὸς τὸν ὑπέρ-
 τατον Δημιουργὸν ἑαυτῶν καὶ τῆς ὁμοίων τε. Ἀπὸ τὴν
 τριπλῶ ταύτῃ ἀναφορᾶν προκύπτει ἡ γνηθὴ διαί-
 ρεσις τῆς χρεῶν τε, τὰ ὅποια ἀπαετῶσι νὰ εἶναι φρό-
 νιμος εἰς τὴν ἑαυτῶ κυβέρνησιν καὶ διοίκησιν, ἐπεικῆς
 πρὸς τὰς λοιπὰς, καὶ ἀσεβῆς πρὸς τὸν ὑπέρτατον Δη-
 μιουργόν.

Ἐκεῖνο λοιπὸν, ὅπερ καθιστᾶ τὸν φρόνιμον ἀνθρώ-
 πον, τὸν ἐπεικῆ ἀνθρώπον, καὶ τὸν ἀσεβῆ ἀνθρώ-
 πον, θέλει εἶναι τὸ ὑποκείμενον τῆς παρόντων Στοι-
 χείων· τὰ ὅποια διήρῳται μὴ εἰς τρία μέρη κατὰ
 τὴν τριπλῶ διαίρεσιν τῆς τῶ ἀνθρώπου χρεῶν· παραγ-
 ματῶνται δὲ τὸ μὴ Πρῶτον ὅτε τῶ φρονίμου ἀν-
 θρώπου, τὸ δὲ Δεύτερον ὅτε τῶ ἐπεικῆ ἀνθρώπου,
 καὶ τὸ Τρίτον ὅτε τῶ ἀσεβῆ ἀνθρώπου.

Εἰς τὸ Πρῶτον τῶν, τὸ ὅποῖον ἐπραγματῶθη ἐλ-
 λειπέστερον εἰς ὅλα τὰ μέχει τῶδε φανόντα διδακτικῆ
 καὶ βιβλία τῆς Ἡθικῆς, θέλωμεν ἐκταυθῆ ὀλίγοντι
 πε-

πλεονεκτήριον, ὡς αὐτὸ ὅπερ αὐτὸ εἶναι ἢ βᾶσις τῆς λοι-
πῶν, καὶ ἀνήκει εἰς ὀλοκλήρως εἰς μόνω τὴν Ἡθικὴν
Φιλοσοφίαν· ἐπειδὴ εἰς τὰ λοιπὰ δύο ἀπαιτεῖ πολ-
λὰ τὸ Φυσικὸν Δικαίωμα, πολλὰ δὲ τὸ Πολιτικὸν καὶ
Δημοτικὸν, καὶ ἔτι πλείω ἢ Ἡθικὴ Θεολογία, καὶ μή-
τε ἠμπορεῖ χωρὶς ἀδικίαν νὰ ἀφαιρέσῃ τις ἀπὸ τὰς
τοιαύτας διδασκαλίας ἐκεῖνο, ὅπερ αὐταὶ θεωροῦν ὡς
ἰδιὸν τῆς ἐπιβάλλοντος.

Ἄφ' ἧς λοιπὸν ἐκθέσωμεν καὶ πλάτος ὅλα ἐκεῖνα,
ὅπερ ἀφορᾷ εἰς τὸν φρόνιμον ἀνθρώπον, καὶ τὰ ἐ-
πιεικῆς ἀνθρώπου, καὶ καὶ τὰ εὐσεβῆς ἀνθρώπου το-
σαῦτα μόνον θέλωμεν εἰπεῖν, ὅσα ἀνήκον εἰς τὸν ἠ-
θικὸν Φιλόσοφον, τὰ ὅποια τὸ ἔργον εἶναι καὶ θεωρεῖ
τὰ χρέων κατ' ὅσον μόνον ἀποδείχνονται ἀπὸ τὸν
ὀρθὸν λόγον, καὶ νὰ διορίζῃ τὰς ἐποδησίας καὶ τὰς
θρησκευτικὰς ἀρχάς, χωρὶς νὰ καταβαίνει εἰς ἐκεῖνας τὰς
λεπτομερεῖς ἐφαρμογὰς καὶ τὰς ἐπι μέρους χρήσεις, αἱ
ὅποια ἀποταμιεύονται εἰς τὸν Νομοδιδάσκαλον καὶ
Θεολόγον.

Δυνὸν θέλωμεν λείπει μ' ὅλον τῆτο νὰ δώσωμεν εἰς
τὸ Δεύτερον Μέρος μίαν ἐπιπόλαιον ἰδέαν τῆς ἀρχῆς
καὶ τῆς προόδου τῆς κοινωνιῶν, τῆς ἀναπτύξεως (ξε-
διπλώσεως) τῆς ἐθίμων, τῆς καταστάσεως τῆς ἐλα-
ταγμάτων τῆς ἀφορώντων εἰς ἐκκόσμησιν καὶ ἐξάταξι-
τέτων τῆς κοινωνιῶν· καὶ νὰ κάμωμεν μίαν ἀκριβῆ ἐλα-
τολίαν τῆς χρεῶν, καὶ τῆς ἀρετῆς, εἰς ἧς φαίνεται τί πο-
τε εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ συγκροτεῖ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀ-
πλῶς τιμίας ἀνθρώπου, καὶ τί ἀποκαθιστᾷ τὸν ἀνθρώ-
πον ἀγαθὸν εἶτ' ἐν ἐνάρετον· ἐλατολίαν, τὴν ὅποιαν
δεῖ

δὲν τὴν δὲ ῥήκαμψ παρ' ἄλλοις πόσον καθαρώς διω-
εισμήλω, ὅσον ἐφαίνεται ἀξιόν.

Ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ Τρίτον Μέρος, ἀφ' ἧς δείξωμεν
τὰ χεῖρη, ὅπου ἔχει τὸν ὀρθὸν λόγον ὑποχρεόναν κα-
θε ἀνθρώπον πρὸς τὸν ὑπέρτατον Δημιουργόν τε, θέ-
λομεν δεῖξει καὶ ἐκεῖνα, ὅπῃ ὑποχρεόναν ἰδιαιτέρως
τὸν Χριστιανὸν Ἄνθρωπον· εἴα μὲν ἔχει νὰ λάβῃ ἀ-
πὸ τῆς Ὁρθοκείας πλεονέκτητον βάρος, καὶ ἀξιοπιστίαν
ἐκεῖνα, ὅπῃ θέλομεν δεῖξει πρότερον μὲ τὸν ὀρθὸν
λόγον· ἄλλο δὲ ἔχει νὰ γῆρη σαφές πόσον ἐτελειοποίη-
σε τὴν Ἠθικὴν Φιλοσοφίαν αὕτη ἢ ἰερὰ Ὁρθοκεία·
καὶ τέλος ἔχει νὰ ἠμπορῇ καθε εἰς, ὅπῃ τὴν πρεσ-
βύει, νὰ γνωρίζῃ πόσον πλεονέκτητον ἔχει καθε ἄλ-
λον χεῖρωσεί, ὅχι μόνον ἔχει τὸν ὀρθὸν λόγον, ἀλλὰ
πολύ πλεονέκτητον ἔχει τὴν Ὁρθοκείαν, νὰ εἶναι φρό-
νιμος, ὁπαικῆς, καὶ ἀσεβῆς.